

Älgjakt på naturens villkor

Tänk dig orörd fjällnära skog och möte med en bjässe till skogens konung. En mäktig upplevelse för de flesta. Sedan ett par år arrangerar företaget Naturupplevelser i Lappland just detta i form av älgjakt tillsammans med Smilalidens jaktlag i Blaikens jaktområde i Sorsele kommun.

”Jakten sker på naturliga bestånd där kunskap om vilt och natur är en förutsättning för ett lyckat resultat”, säger Leif Johansson, som är grundare av företaget med gedigen jakterfarenhet och som ser miljö- och naturhänsyn som en självklar del av verksamheten.

På gästlistan finns huvudsakligen privatpersoner, men också en del företagsfolk. Svenskar och övriga skandinaver dominerar. Även tyskar, österrikare och amerikaner har deltagit. Fram till idag har försäljningen skett främst genom rekommendationer från återkommande nöjda gäster.

För att attrahera även de mest kräsna erbjuds så kallad vildmarkslyx under fem dagar, varav tre är jaktdagar. Förutom ett stycke lappländsk jaktkultur och deltagande i ett jaktlag, erbjuds ett bekvämt boende i en uppbyggd camp med jaktstuga. Trots långt borta från civilisationen ska komforten vara hög. Avsaknaden av rinnande vatten och vanlig el kompenseras med bland annat solceller och gasol. Det ska kännas som att bo på ett vanligt hotell.

”Ett riktigt spartanskt boende utan dessa bekvämligheter kan fungera för en natt, men sedan börjar det bli problem”, säger Leif Johansson.

Totalt under året tar företaget emot 5–15 jägare under den här jakten och andra jakter. Att vara småskaliga och ha få arrangemang har varit ett medvetet val.

Det som ur miljösynpunkt skiljer Naturupplevelser i Lapplands jakt från konventionell älgjakt är att en långsiktig strategi för jakten finns, inventeringar utförs, viltbruksplaner sätts upp och det säljs endast jakter så långt som markerna bär. Men förutom själva jakten ska miljötänkandet genomsyra hela arrangemanget – från anskaffande av lokala råvaror och transporter till underleverantörer och samarbetspartners. Dessutom ingår utbildning av gästerna.

”Det handlar inte bara om att skjuta ett stort antal vilt, utan också om att förmedla en jaktkultur så att våra gäster får insikt i hur jakt fungerar och varför man jagar”, säger Leif Johansson.

Minskar skogsskadorna

Av tradition har jakt på vilt varit en viktig källa till näring här i Sverige. Numera utgör den framför allt en avkopplande fritidssysselsättning för runt 3 procent av befolkningen, där älg och rådjur dominerar som bytesdjur. Men trots det representerar jakten ett stort ekonomiskt värde och spelar än idag en betydande roll för vår försörjning av kött. Varje år skjuts det ungefär 90 000 älgar, vilket motsvarar cirka 10 procent av den totala svenska nötköttskonsumtionen.

Under senare år har den ibland ifrågasatta jakten på vilt fått en klart ökad acceptans ute i samhället, framför allt då jaktens nyttoaspekter – som exempelvis köttet – lyfts fram. Ett annat argument för jakt på framför allt älg, där stammen vuxit kraftigt under senare år, är att förhindra skogsskador. Älgarnas betning hindrar trädens tillväxt och ger försämrade virkeskvalitet. Dessutom finns farhågor om att betningen kan påverka den biologiska mångfalden negativt. Skogsstyrelsen befarar nu att en fortsatt snabb ökning av antalet älgar kan leda till oacceptabelt stora skador på skogen och vill se en avskjutning av framför allt hondjur.

Troligen klimatsmart kött

Ibland lyfts viltkött fram som ett klimatsmart köttalternativ i massmedier och debatter. Köttet står generellt sett som bekant för en stor del av matens klimatpåverkan och många är eniga om att vi bör äta mindre kött, särskilt nötkött.

Fortfarande saknas det dock helt säkra belegg för att just viltkött är klimatsmartare än annat kött. Men preliminära beräkningar visar att älgkött eventuellt kan ha lägre klimatpåverkan sett ur ett livscykelperspektiv (det vill säga i matens produktionsled från födelse/sådd till tallrik) än griskött, som i sin tur har runt tre till fyra gånger lägre klimatpåverkan än nötkött.

Rekommendationer som ges är att jägare som vill minska jaktens miljöpåverkan ska köra mindre bil, utnyttja slaktkroppen bättre och fälla mer vilt under jakterna.

Kvalitetsmärkt ekoturism

Redan 2003 blev just jakten med Smilalidens jaktlag kvalitetsmärkt med Naturens Bästa. En märkning som endast ansvarsfull upplevelseturism i den svenska naturen kan använda.

Den är också den första nationella kvalitetsmärkningen av ekoturismarrangemang på norra halvklottet. Ekoturism definieras som ”ett ansvarsfullt resande som bidrar till skyddet av naturmiljöer och till lokalbefolkningens välbefinnande” enligt The International Ecotourism Society. Idag utgör ekoturism en av de snabbast växande branscherna inom internationell turism. Att bli märkta med Naturens Bästa har känts helt naturligt för Naturupplevelser i Lappland:

”Jobbar man med jakt, fiske eller annan naturbaserad turism är naturen råvaran. Missköter du den slår du undan fötterna på dig själv”, säger Leif Johansson.

Ännu har dock märkningen inte lett till fler uppdrag för företaget, då märkningen har varit dåligt marknadsförd i jaktkretsar. Jägarna känner helt enkelt inte till den. Men det håller nu på att bli ändring på den saken och Leif Johansson ser ljus på framtiden för företaget och märkningen:

”Vi har fler jakter som vi troligtvis kommer att lägga in under Naturens Bästa. Än så länge är vi så gott som ensamma bland Sveriges olika älgjaksarrangörer om sådana här arrangemang, men jag tror och hoppas att det kommer efterföljare.”

FAKTARUTOR

Fakta om Naturupplevelser i Lappland

Företaget grundades 1993 av Leif Johansson med huvudsakligt fokus på jakt, förutom på älg också på skogsfågel och ripa. För detta syfte förvaltas cirka 25 000 hektar skogs- och fjällmark som arrenderas av Länsstyrelsen i Västerbotten och Sveaskog. Tomas Renström driver verksamheten idag som anställd och ytterligare personal tas in vid behov. Årsomsättningen ligger på runt 0,5–1 miljon kronor.

Naturens Bästas sex grundprinciper

- Respektera resmålens begränsningar – minsta möjliga slitage på natur och kultur.
- Gynna den lokala ekonomin.
- Miljöanpassa hela verksamheten.
- Bidra aktivt till natur- och kulturskydd.
- Satsa på upptäckarglädje, kunskap och respekt.
- Kvalitet och trygghet på resan.

Läs mer om märkningen på: www.naturensbasta.se